

ವಜ್ರಬಿಂಬ

(ಭಾವ ನೈವೇದ್ಯ)

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ರಘುಶಂಖ ಭಾತಂಜಲಿ

2013

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಪಾರ್ವತಿದೇವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೀದರ

Vajrabimba (Nudi naivedya)

Edited by : Dr. Raghushankha Bhatambra

First Impression: 2013

Copies : 1000

Pages : 618+xiv=632

Price : 400/-

DTP : Vachan Chetan Computers, Madhavanagar

Bidar mail ID : raghushankha@gmail.com.

Paper used : 70gsm NS Maplitho

Published by : Parvatidevi Prakashana. House no. 8-9-486
Devi colony, Near new Busstand, Bidar-585401
Mobile: 9880604507

ವಜ್ರಬಿಂಬ (ನುಡಿ ನೈವೇದ್ಯ)

ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ರಘುಶಂಖ ಭಾತಂಬ್ರಾ

ಹಕ್ಕುಗಳು : ಸಂಪಾದಕರ ಅಧೀನ

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೧೩

ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦

ಪುಟಗಳು : ೬೧೮+xiv=೬೩೨

ಬೆಲೆ : ೩೫೦/-

ಛಾಯಾಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸ: ವಚನಚೇತನ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್, ಬೀದರ. ೯೯೧೬೪೨೪೪೧೧

ರಕ್ಷಾಪತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸ : ಪ್ರವೀಣ

ಬಳಸಿದ ಕಾಗದ : ೭೦ ಜೆಎಸ್‌ಎಂ; ಎನ್.ಎಸ್. ಮ್ಯಾಪ್‌ಲಿಥೊ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಪಾರ್ವತಿದೇವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮನೆ ಸಂಖ್ಯೆ: ೮-೯-೪೮೬
ದೇವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಹೊಸ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್ ಹತ್ತಿರ ಬೀದರ

ಮುದ್ರಣ : ಸ್ನೇಹಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್,
ನಂ. ೧೧೪, ೪ನೇ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆ, ಬಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಬಡಾವಣೆ ಅತ್ತಿಗುಪ್ಪೆ,
ವಿಜಯನಗರ ೨ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೪,

ಫೋ: ೨೩೩೯೨೮೧೪

e-mail-snehaprinters@gmail.com

karthikenterprises@gmail.com

೧೭. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪರ ಚಿಂತನೆ ೪೩೪
- ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಿ.ಜೆ.
೧೮. ಕಾವ್ಯ: ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ೪೪೮
- ಡಾ. ವಡ್ಡೆ ಹೇಮಲತಾ
೧೯. ಹೆಚ್. ನಾಗವೇಣಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಮಹಿಳಾಪರ ಆಲೋಚನೆ ೪೬೦
- ಡಾ. ಶಿವಾಜಿ ಜ್ಯೋತಿ
೨೦. ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ೪೭೮
- ಡಾ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್
೨೧. ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಪ್ರತೀಕಗಳು ೪೮೮
- ಬಿ.ಎನ್. ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ
೨೨. ಕುವೆಂಪು ಭಾವಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯಪ್ರೇಮ ೫೦೦
- ಡಾ. ಪ್ರೇಮಾ ಸಿರ್ಸೆ
೨೩. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಯ ಮುಖಗಳು ೫೩೫
- ಡಾ. ಸುನೀತಾಶೆಟ್ಟಿ
೨೪. ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ೫೪೪
- ಪ್ರೊ. ಅಶೋಕ ಎಸ್. ಕೋರೆ
೨೫. ತ.ರಾ.ಸು. ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾಲೋಕದ ಅನಾವರಣ ೫೫೬
- ಈರಯ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು
೨೬. ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಜಾ ಉಡಚಣರ ಕಾವ್ಯ ೫೬೨
- ಡಾ. ಚಿಕ್ಕಲಾ ಜೆ. ಮಠಪತಿ
೨೭. ತೇಜಸ್ವಿ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆ ೫೭೪
- ಡಾ. ಎಚ್.ಎನ್. ಮಂಜುರಾಜ್
೨೮. ಕುಂ.ವೀ. ಅವರ 'ಶಾಮಣ್ಣ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ೫೮೯
- ಚಿತ್ರಶೇಖರ ಕಂಠಿ
೨೯. ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ ೫೯೮
- ಪ್ರೊ. ತೇಲಿ ಜಯದೇವಿ
೩೦. ಡಾ. ಮ.ಗು. ಬಿರಾದಾರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಚಿತ್ರಣ ೬೦೭
- ಡಾ. ಮಹೇಶ್ವರಿ ಹೇಡೆ
೩೧. ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ 'ತಾಯಿ' ೬೧೧
- ಪ್ರೊ. ಮಾಣಿಕರಾವ ಬಿರಾದಾರ
೩೨. ಹೆಣ್ಣು ರಕ್ತಸಿಯಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ೬೧೪
- ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಬಲ್ಲಾರ

ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ

ಡಾ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಆರಂಭವಾದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಯಿತು. ಅಂದು ಅದು ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಯವರ 'ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತಗಳು' ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಆರಂಭ ಬಿಂದು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಅದೇ ವರ್ಷ ವಿಜಾಪುರದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ೧೬ ವರ್ಷದ ಬಾಲಕ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದ. ಅದು ಮರಾಠಿ ನಾಟಕವೊಂದರ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ. 'ನಾರಂಗೀ ನಿಶಾನ' ಎಂಬ ಮರಾಠಿ ನಾಟಕದ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು 'ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ' ಎಂಬ ನಾಟಕ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅದೇ ತಾನೇ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ ಜೀವಂತವಾಗಿತ್ತು. ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದವು. ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ನಾಟಕಗಳದ್ದೇ ಅಬ್ಬರ. ಅಂತಹ ಹೊತ್ತು ಮರಾಠಿ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಾಲಕ, ರಂಗಣ್ಣ ಅದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಅನುಕರಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಅದು ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ನಂತರದಲ್ಲಿ. ಈ ಬಾಲಕ ರಂಗಣ್ಣನೇ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀರಂಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕ ಹಾಗೂ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ.

'ನಾನು ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದ್ದು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದನಂತರ. ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚಿತ ಒಂದೆರಡು ಬರೆದಿದ್ದೆನಾದರೂ ಅವು ನನ್ನವಲ್ಲ. ಮರಾಠಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂತಹವನ್ನೇ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ದೃಶ್ಯ

ವಜ್ರಬಿಂಬ / 478

ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಬರೆದದ್ದು' ಎಂದು ತಮ್ಮ ನಾಟಕ ರಚನಾ ವ್ಯವಸಾಯ ಕುರಿತು ಆತ್ಮಕತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರೊಫೆಸರ ಆದರೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಾಟಕ ರಚನಾಕಾರ. ನಟ, ನಿರ್ದೇಶಕ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗೆಗೆ ಅವಾರ ಒಲವು. ಹೀಗೆ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ಕುರಿತಂತೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಬಹುದು. 'ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರನ್ನೂ ಅವರ ಜೀವನದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತರಹ ಪ್ರಭಾವವಾಯಿತು. ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಧವಾದ ಮಾಧ್ಯ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವನು. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಮೂರ್ಖಜನನದ ಪರಿಣಾಮದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆನ್ನೊಪ್ಪಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು ಬದಲಾಗಿ ಗೊಂಬೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪದ್ಧತಿ-ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರದ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಮೂಡಿತು. (ಮುಟ-೪೯೮)

ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಕುಟುಂಬದ ಅರ್ಥಹೀನ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ ಕೆಲವು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಾವು ಜಿಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಮಾಜದ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಾಂಧಿವಾದವು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಓರೋರಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರವಂತರನ್ನು ಕೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. 'ಯಾರಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಅಂತವರನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ಮಾರ್ಮಿಕ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ Change of heart ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ನಾಟಕ ಲೇಖನದ ತಳಹದಿಯಾಯಿತು. (ಮುಟ-೫೦೦) ಹೀಗೆ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸರಿದಾರಿಗ ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಶ್ರೀರಂಗದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಹಿಡಿದು ತೋರಲು ಬಯಸಿದರು.

ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಕುರಿತಂತೆ ತ.ಸು. ಶಾಮರಾಯರ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹ. 'ಸಮಾಜದ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಕೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಇದ್ದು ನೇರ್ಮಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಮೂಲವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಟುಭಾವ ಆ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ

ವಜ್ರಬಿಂಬ / 479